

Ett inlägg i en synonymifråga.

Af

SV. LEONH. TÖRNQUIST.

I band 13, häft. 3 af denna tidskrift finnes införd en uppsats med titel: »Om ett par synonymier af J. C. MOBERG», hvilken berör frågor, som synas förtjenta af en närmare diskussion, något som förf. själf äfven antydt. Då jag i den ena frågan hyser en uppfattning, som afviker från den, som uppsatsens förf. framställt, har jag trott mig, om också något sent, böra lemna ett bidrag till en sådan diskussion.

Den antydda frågan gäller släktnamnet *Dictyonema*, uppställt af HALL 1852,¹ men af HOPKINSON och LAPWORTH 1875² ändradt till *Dictyograptus*, af det skäl, att det förra namnet »was an old established name for a genus of plants». Af samma orsak anser och MOBERG, att namnet *Dictyonema* bör utgå ur den paleontologiska nomenklaturen och ersättas med namnet *Dictyograptus*. En sannolik förklaring därtill, att svenska paleontologer icke enligt BRÖGGERS föredöme³ upptagit sistnämnda namn, finner MOBERG däri, att BRÖGGER icke citerat det arbete af HOPKINSON och LAPWORTH, i hvilket namnförändringen föreslås och motiveras. Skälet torde dock hafva varit ett annat.

Innan jag öfvergår till detta, bör ännu följande märkas. HOPKINSON och LAPWORTH skrifva: *Dictyograptus* HALL; BRÖGGER: *Dictyograptus*. HOPKINSON; MOBERG: *Dictyograptus* HOPK. et LAPW. Då de förstnämnde författarne ansett förändringen från *Dictyonema* till *Dictyograptus* så oväsentlig, att begge namnen kunna anses som ett och detsamma, kan denna uppfattning svårligen godkännas. *Dictyograptus* måste anses som ett nytt namn, då hela det ena sammansättningsledet är nytt. Man skrifer *Monograptus* GEIN., icke *Monograptus* BARR. Ändringen af *Monograptus*, GEINITZ' ursprungliga skrifsätt, till *Monograptus* var endast en emendation i stafsättet, men utbytet af BARRANDES namn *Monoprion* mot GEINITZ' namn *Mono-*

¹ Palæontology of New York, Vol. II.

² Quarterly Journal of the Geol. Soc., Vol. 31, s. 667.

³ Die Silur. Etagen 2 und 3, im Kristianiagebiet und auf Eker, 1882, s. 60.

grapsus har af alla uppfattats som en ny namngifning. BRÖGGER har sannolikt föranledts till sitt sätt att beteckna släktet däraf, att i förklaringen till afbildningarne i HOPKINSONS och LAPWORTH'S uppsats beskrifningarne öfver *Cladophora*, dit *Dictyograptus* föres, uppgifvas vara af HOPKINSON; men uttrycket (sid. 667) »we feel certain the alteration here proposed will meet with his (HALL'S) approval», tillkännagifver, att båda förf. ställa sig ansvariga för ändringen. I detta hänseende är MOBERG'S åsigt öfverensstämmande med min.

Af den historik, MOBERG lemnat öfver växtnamnet *Dictyonema*, skulle, äfven om det under alla omständigheter vore riktigt, att tvänne likalydande släktnamn icke få samtidigt nyttjas, just följa, att fossilnamnet *Dictyonema* vore fullt berättigadt. AGARDH har ursprungligen uppfört en art *Dictyonema excentricum* AG. et KUNTH såsom typ för ett släkte, som då ansågs för alg, och därjämte med tvekan fört en annan art *D. membranaceum* till samma släkte. Den förra arten har sedermera hänförs till Fungi och namnet *Dictyonema* behållits för den icke-typiska arten, hvilken följaktligen icke heller motsvarade AGARDH'S bestämning på släktet *Dictyonema*. Det skulle således vara inom den botaniska nomenklaturen, som namnet med orätt nyttjats under de senaste årtiondena. Sedan MOBERG'S uppsats skrefs, har emellertid saken i detta hänseende något invecklats däri-genom, att en fransk botaniker S. HARRIOT 1891 sökt visa, att de bägge af AGARDH omförmälda formerna af *Dictyonema* verkligen höra tillsammans och utgöra en enda lichen-art. (Jämf. referatet i Beihefte zum botanischen Centralblatt, häft. 1, bd II, 1892, sid. 19).¹

Men icke heller denna omständighet bjuder förkastande af namnet *Dictyonema* för det fossila släktet. Det är en fullkomligt riktig regel, att man icke åt ett nytt släkte får gifva ett namn, som redan förut är i bruk såsom betecknande ett annat släkte, och att sålunda äfven zoologen eller zoopaleontologen bör undvika att åt ett djursläkte gifva ett namn, som redan är upptaget inom botaniken; det synes också välbetänkt, att om så af förbiseende skett, det sist gifna namnet, innan det kommer i allmännare bruk, utbytes mot ett annat, naturligtvis förutsatt, att förbiseendet snart upptäckes. Bäst är om den förste namngifvaren själf är i tillfälle att verkställa nambytet. Annorlunda kan det komma att ställa sig, om det sist gifna namnet hunnit blifva allmänt gångbart; då blifva flera omständigheter att taga i betraktande. Jag vill endast fästa mig vid det nu förevarande fallet. Namnet på ett fossilt djursläkte uppställes och går som kurant mynt, först efter tretton år befinnes, att ett lefvande växtsläkte tidigare erhållit ett likalydande namn. Ingenting kan klarare visa, att något missförstånd i följd af namnligheten icke är att befara; och då det ena släktet dessutom tillhör djurriket, det andra växtriket, skulle enligt praxis namnet för båda kunna bibehållas. Denna praxis har vid olika tillfällen framhållits såsom berättigad, och har äfven

¹ För påvisande af denna omständighet står jag i förbindelse till dr O. NORDSTEDT i Lund.

fått uttryck i »Règles proposées par la comité de la nomenclature paléontologique», intagna i »Congrès géologique international, conte rendu de la 2ème session à Bologne, 1889.» Sid. 595 läses: »un nom générique devra être rejeté s'il a été employé dans le même règne (animal ou végétal).» Den sista inskränkningen skulle icke hafva behöfts, om man icke därmed velat medgifva undantag, t. ex. för fall liknande det nu förevarande. I praxis har man t. o. m. varit vida mindre sträng, mindre än som varit önskvärdt; likalydande namn på olika djursläkten äro icke så sällsynta. Bland namn af af sådant slag, hvilka förekomma inom paleontologien, må nämnas: *Plagiolophus* (tjockhudning och kräftdjur), *Sargus* (fisk och insekt), *Phylloodus* (fisk och pelecypod), *Acanthodus* (fisk och korall), *Galathea* (kräftdjur och pelecypod), *Leda* (spindel och pelecypod), *Trematodiscus* (cephalopod och radiolarie), *Typhis* (amfipod och gasteropod), *Echinopora* (bryozo och korall). *Spongodiscus* (spongie och radiolarie).

LAPWORTH själf har tydligen ej håller lagt synnerligen stor vikt på den 1876 gjorda namnförändringen; ty i »the Moffat group», utgifven 1878, nyttjar han konsekvent namnet *Dictyonema*.

Skulle man utdöma fossilnamnet *Dictyonema*, så kan dock *Dictyograptus* ej sättas i dess ställe. Såsom jag sökt visa, måste detta namn anses som ett nytt; och ej mindre än tre andra namn hafva prioritet framför detsamma, nämligen *Phyllograptus* ANGELIN (1854),¹ *Graptopora* SALTER (1857)² och *Rhabdinopora* EICHWALD (1860).³ ANGELINS namngifning, äldst af de tre, följes visserligen icke af bekräftning eller afbildning, men förf. hänvisar till bådadera hos EICHWALD.⁴ Det vore ingalunda önskvärdt att få i vetenskapen tvänne så liklydande namn som *Phyllograptus* och *Phyllograptus* för så när stående släkten, helst man därjämte skulle få tvänne konsekutiva skifferled med namnen *Phyllograptusskiffer* och *Phyllograptaskiffer*. Anser man åter båda namnen identiska, så har *Phyllograptus* prioritet, och namnet *Phyllograptus* skulle så utbytas mot ett nytt, en åtgärd som icke vore egnad att förebygga förväxling och oreda. De båda återstående namnen åter äro yngre än ANGELINS och hafva dessutom vilseledande ändelser.

Det torde härmed vara visadt, att namnet *Dictyonema* HALL icke behöfver utgå ur den paleontologiska nomenklaturen och att det ur flere synpunkter är att föredraga framför andra namn på samma släkte.

¹ Pal. Scand., s. IV.

² Proc. amer. Association of Science, Bd XI, s. 65.

³ *Lethæa rossica*, s. 369.

⁴ Beitr. zur Kenntniss d. Russ. Reichs von BAER und HELMERSEN, Bd 8, s. 45—57, tab. 1, f. 6.